СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 43. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, пятниця, 21-го лютого 1947. No. 43. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, February 21, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ДАЛЬШЕ ЗНЕСЕННЯ ПОВНОВЛАСТЕЙ З ВОЄННИХ ЧАСІВ

Конгрес дістав від президента Трумана предявлення перевірити усі воєнні повновласти, ухвалені для президента в роках 1939 і 1941. Таких повновластей є 12. У преявленні вони почерговані на шість категорій. Лише 12 з них президент радить затримати, 24 знести цілком, 36 завісити на якийсь час, а в інших поробити різні зміни. У посланні до конгресу президент пише, що він хоче закінчити стан конечности з воєнних часів і повернути до нормальних часів так швидко, як на це дозволять обставини.

МОРЕЙ ПРОТИВИТЬСЯ БУДЬ ЯКИМ ЗМІНАМ В АКТІ ВАҐНЕРА.

На переслуханні в робітничій комісії сенату предсідник Конґресу Промислових Організацій Филип Морей підтримав спротив предсідника Американської Федерації Праці Вилйема Ґріна проти якихнебудь змін у теперішнім Акті Ваґнера і заявив, що обмеження робітничих вольностей було б карою на робітників за їх патріотичне наставлення вчасі війни. Після двогодинного свідоцтва Морей уступив лише настільки, що признав за шкідливі страйки одної юнії проти другої („юрисдикційні страйки"), а нічого не сказав про страйки, які викликають деякі юнії на те, щоб прийти в поміч іншим юніям у їх страйках („другорядні страйки"). — Для наладнання юрисдикційних і другорядних страйків Морей згодився зійтися з Ґріном, одначе сенатор Джозеф Г. Бол заявив, що комісія не має займатися такими переговорами.

У ТЕНЕСІ ПРИНЯЛИ БИЛ ЗА ЗАБОРОНУ ЗАМКНЕНОГО ЗАВОДУ.

В стейтовій леґіслативі в Нешвил, у Тенесі, приняла палата законопроєкт з забороною замкненого заводу 64 голосами проти 25. Стейтовий сенат уже перед тим приняв цей бил 26 голосами проти 7, отже бил іде тепер до підпису губернатора.

У ПАЛАТІ ЗГОЛОШЕНО ГОСТРІ ПОСТАНОВИ ПРОТИ ПЛАТНІ ВІД БРАМИ.

У палаті репрезентантів у Вашинґтоні зєдналися републиканці з демократами правого крила для гострого обмеження права побирати платню „від брами". Їхня постанова в законопроєкті така, що незаплаченої платні „від брами" можна домагатися лише один рік взад.

ПРИНЯЛИ БИЛ ПРО „БІЛІ ПРАВИБОРИ"

Леґіслатива в Атланті, столиці стейту Джорджія, приняла законопроєкт, на підставі якого лише білим людям можна буде ставити кандидатів у правиборах перед загальним голосуванням. Бил має бути затверджений губернатором, а ним, з вибору леґіслативи, є тепер Талмедж. Ривалізуючим губернатором є М. Е. Тамсон, який був вибраний заступником губернатора при загальнім голосуванні на Юджіна Талмеджа, котрий помер перед присягою.

ЛУМИСА АРЕШТУВАЛИ ЗА КРАДІЖ.

Гомер Л. Лумис, секретар протинігерської організації Коломбіянців, якого перед кількома днями засуджено на рік вязниці за підбурювання, попав у вязницю за обвинувачення в крадіжі. Лумис зажадав нової розправи й остався на волі. Тимчасом один член з бувших членів Коломбіянів, Дж. Л. Чайлдерс, заложив запоруку на $100 і дістав від суду дозвіл арештувати Лумиса за крадіж організаційних фондів.

ВАНДЕНБЕРҐ ДОМАГАЄТЬСЯ ГОЛОСУ ДЛЯ 18-ЛІТНІХ.

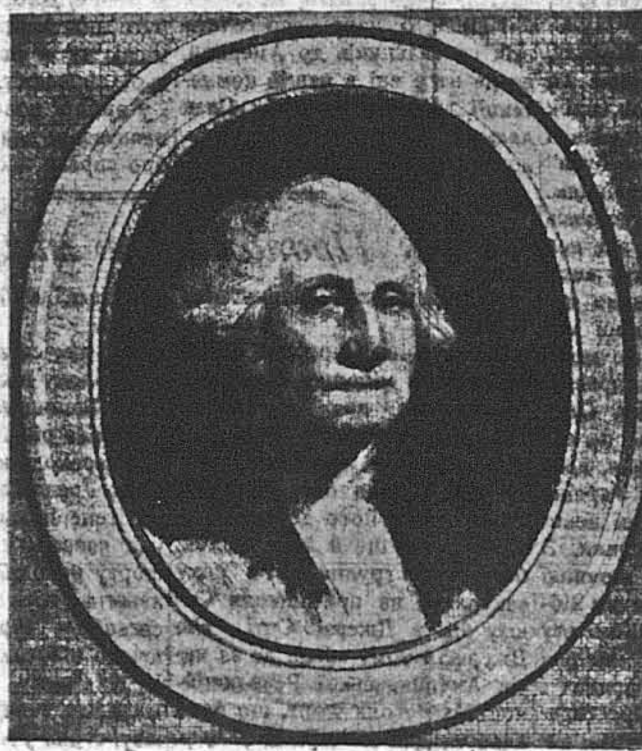
Сенатор А. Г. Ванденберґ зголосив поправку до конституції Злучених Держав, щоб признати право голосу громадянам починаючи від покінченого 18 року життя. Тепер прислугує право голосу при виборах громадянам по скінченні 21 року життя, за виїмком стейту Джорджії, де голосують 18-літні.

ЦЕРКОВНІ НАРАДИ НАД ПОПРАВОЮ ЖИТТЄВИХ ВІДНОСИН.

На економічнім зїзді 370 делеґатів протестантських церков у Питсбурґу видвигнено другого дня нарад справу замкненого заводу і встановлення заплати відповідної до сили купна, одначе обі ці справи відсунено. Зате переведено дискусію над признанням однакової нагоди заробітків для всіх людей, безогляду на расові та релігійні різниці. Добрим прикладом мають піти самі церкви при найманні й оплачуванні робітників у своїх підприємствах чи установах, і тим способом прийдуть з допомогою в акції для усунення убожества — оце зміст дискусії в справі заплат.

БУРЯТЬ АКВАРІЮМ У НЮ ЙОРКУ.

Будинок звісний як „Акваріюм" в якому роками була приміщена вистава водних тварин, буде збурений цими днями. Акваріюм було приміщене в давнім форт „кастельґарді", який з часом перемінено на іміграційну стацію, заки її приміщено на Елис Айленді.

ДЖОРДЖ ВАШИНҐТОН

Росія не витримає конкуренції з демократією — думка професорів

„Станьмо раз ми агресорами" — таке гасло кинув Вилйем Росел, декан учительського каледжа в Колюмбійськім університеті в Ню Йорку у своїм річнім звіті. „Ми не маємо причини боятися Росії, ані не маємо обовязку бути чемними супроти держави, яка трактує нас грубо. Чому орієтальна диктатура, тобто горстка людей, які бояться за своє життя, має нас страшити? Якраз ми йдім проти неї у цих місцях, де вона слаба, тобто в справі деспотизму, диктатури, недостачі засади правління більшости. Нам можна висловлювати наші думки, збиратися, говорити і оприлюднювати все, що нам подобається без боязні перед кимнебудь, високо чи низко поставленим. А як стоїть справа з Советами? Нам не треба ховатися за залізну заслону. Наші недомагання звісні" — оце думки Росела в його звіті. Головна ідея зосереджувалася в такім погляді: „Совети знають, що їх система не витримає конкуренції з правдивою демократією. Оце й причина, чому вони відрізалися від решти світу".

„Співпраця" Советського Союзу з Польщею і Югославією „взірцем міжнародних договорів"

Москва, 19. лютого. — Комуністична „Правда" сьогодні гостро виступає проти американської і британської політики в Західній Европі та остерігає західньо-европейські країни перед американсько-британською господарською допомогою і перед їх пропозиціями творити Обєднані Держави Европи. „Правда" твердить, що це на довгу мету означатиме для західно-европейських країн втрату не тільки господарської, але й політичної суверенности в користь американського і британського імперіялізмів. За приклад міжнародних договорів „Правда" подає західно-европейським країнам советську співпрацю з Польщею і Югославією. „Правда" твердить, що Америка і Битанія хотіли б перемінити Францію, Бельґію, Голандію, Данію та Скандинавські країни в свої воєнні фабрики.

МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ ДЛЯ СКИТАЛЬНИКІВ ПОЧИНАЄ ВІД ПОЗИЧКИ.

Женева, 19. лютого. — Наради Підготовчого Комітету IPO натрапляють на серіозні труднощі, головно на брак фондів. На сьогоднішньому засіданні рішено звернутися щераз телеграмою до ґенерального секретара О.Д., Триґва Лі, прохаючи 250,000 долярів „на конто", щоб могти взагалі почати працю.

ФРАНЦІЯ ШУКАЄ СКИТАЛЬНИКІВ НА РОБОТУ.

Франкфурт над Майном, 19. лютого. — Головна квартира американського Військового Управління в Німеччині сьогодні повідомила, що французька урядова комісія обїжджає табори скитальників в американській зоні, шукаючи робітників на шахти до сталевої і текстильної індустрії та до сільського господарства. Це стоїть у звязку з французьким планом звільнити до жовтня б. р. 500,000 німецьких воєнно-полонених, що їх „позичило" їй свого часу американське воєнне командування. Бажання французького уряду прийняти на працю більшу кількість скитальників натрапляє на комуністичний спротив.

ВІСТІ ЗІ ЛЬВОВА.

Вісті з різних джерел потверджують факт повної русифікації міста Львова. Подані недавно в Свободі вістки на цю тему з українських джерел потверджується тепер теж польськими інформаціями. Польсько-американська пресова агенція довідується, що вістки про смерть митрополита Сліпого та станиславівського єпископа Хомишина не відповідають правді та що обидва владики живуть у советській тюрмі. Потверджується вістка, що всі львівські церкви перемінено на православні та що з польських костелів відкриті тільки два. Усіх греко-католицьких священиків, які не погодилися на перехід на православя, вивезено в глибину Советського Союзу, або заарештовано. У Львові має бути ще 12,000 поляків, а 70 відсотків населення Львова становлять сьогодні росіяни. На вулицях переважає російська мова і в цій мові відбувається теж навчання в школах. У Львові виходить три щоденники: український „Вільна Україна", російський „Львовская Правда" та польський „Червони Штандар". Львівські вулиці переіменовано і вул. Льва Сапіги називається вул. Сталіна, Личаківська — Леніна, Казимирівська — Чапаєва, Домбровського — Крупскої, Леґіонів — Комсомольців і т. п. Вивіски на крамницях майже виключно російські, але торгівля відбувається головно на чорних базарах, де ціни неймовірно високі, з огляду на брак всіх товарів. Зі Західної України вивезено, або заарештовано всіх, які фактично або потенціяльно були ворогами большевицької окупації. Заарештовано, або вивезено теж родичів і сімї українських повстанців. В цілій країні продовжується большевицький терор. Колгоспів ще не вводиться примусово. Кордон на Збручі знесений.

ПРЕДСТАВНИК ДОПОМОГОВОГО ФОНДУ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ В НЮ ЙОРКУ.

Дня 19-го лютого приїхав до Ню Йорку з Канади інж. Володимир Коссар, що як делеґат Допомогового Фонду Українців Канади візьме участь у Загальних Зборах Злуч. Укр. Амер. Доп. Комітету, як теж в нарадах Українського Конґресового Комітету Америки.

АМЕРИКА НІКОЛИ НЕ ПРИЗНАЄ СОВЄТСЬКИХ ГРАБЕЖІВ

Лондон, 19. лютого. На сьогоднішній конференції заступників закордонних міністрів Чотирьох Потуг знову дійшло до гострої виміни слів між американським представником ген. Кларком і советським Ф. Ґузєвом. Ген. Кларк заявив, що Злучені Держави не признали і ніколи не признають багатьох советським конфіскат в Австрії, яких там доконано під претекстом воєнних відшкодовань. Між сконфіскованими советами добрами є теж чимало американської власності. Ген. Кларк теж рішучо противиться всіляким пропозиціям щодо мирового договору з Австрією, які згори перерішують і виключають можливість суверенности цеї країни. Югославія несподівано поставила домагання $150,000,00 воєнного відшкодовання від Австрії.

НА ШЛЯХУ ДО САМОСТІЙНОСТИ ІНДІЇ.

Лондон, 19. лютого. В добре поінформованих колах сподіються, що британський віцекороль Індії вайкавнт Вейвел в найблищому часі зрезиґнує зі свого посту. Цю заяву мав би зложити завтра лейбуристський уряд, проголошуючи свій замір дати Індії повну державну незалежність вже протягом найблищих 15 місяців. На місці лорда Вейвела був би назначений переходово інший віцекороль, що мав би важливе і трудне завдання зліквідувати британську імперію в Індії.

„ВЕЛИКА ЧВІРКА" ВИКЛЮЧЕНА ВІД ГУБЕРНАТОРА ТРІЄСТУ.

Лейк Саксес, Н. Й., 19. лютого. Сьогодні на неформальному засіданні представників Чотирьох Потуг в О. Д. вирішено, що представників чотирьох великодержав — Америки, Англії, Росії і Франції — виключається від кандидатури на губернатора вільної території Трієсту. Губернатор повинен бути назначений до 1-го березня. Кандидатів на цей пост докищо не проголошено.

АЛЬБАНІЯ НЕ ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВИНИ.

Лейк Саксес, Н. Й., 19. лютого. Рада Безпеки О. Д. розглядала сьогодні справу британського зажалення проти Альбанії за підложення мін в пристані Корфу, від яких були пошкоджені два британські нищильники. Альбанський представник твердив, що Албанія цих мін не підкладала. Він теж вже не повторював попереднього албанського обвинувачення, мовляв ці міни були підложені греками, натомість виступив з всілякими обвинуваченнями проти британської політики за час війни і тепер. Альбанець твердив, що за час війни британці . . . „співпрацювали з фашистами". Дальші дебати відложено до пятниці.

300,000 ІТАЛІЙЦІВ ВИЕМІҐРУЄ ДО АРҐЕНТИНИ.

Рим, 19. лютого. Італійське міністерство закордонних справ повідомило, що на підставі окремого договору, який мав би бути підписаний в найблищому часі, біля 300,000 італійців зможе переселитися до Арґентини.

АНГЛІЯ НЕ ЗІРВЕ ДИПЛОМАТИЧНИХ СТОСУНКІВ З ПОЛЬЩЕЮ.

Лондон, 19. лютого. Відповідаючи на запитання в парляменті секретар закордонних справ Бевин заявив, що британський уряд дальше визнаватиме Тимчасовий Польський Уряд, бо він „не видить жодної користи" з того, якщоб він перестав його визнавати.

ВІСТІ З НІМЕЧЧИНИ.

В американській зоні Німеччини відбувається „домашня чистка" Німецького Червоного Хреста, що розділював американську допомогу інтернованим в концентраційних таборах СС-ам.

Офіціяльна статистика, яка швидко буде проголошена, виказує потенційне відродження і зріст німецької важкої індустрії, головно вуглевої.

Французькі окупаційні власті, йдучи за американським прикладом, зліквідують з днем 28-го лютого діяльнінсть Райхсбанку в своїй зоні.

Директор військового управління американського сектора Берліну заявив, що 181 націстів, які були звільнині з різних відповідальних постів в Американській зоні, тепер дістали подібні пости в інших зонах, не називаючи в яких.

ПОСЛАННЯ ПАПИ ДО АМЕРИКАНСЬКИХ ШКОЛЯРІВ.

Рим, 19. лютого. Папа Пій XII. виголосив по радіо промову до американських школярів, взиваючи їх допомагати своїм шкільним товаришам в зруйнованій Европі.

ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА В КИТАЮ.

Нанкінґ, 19. лютого. Після деяких успіхів комуністів, китайський уряд повідомив, що його війська знову здобули територію на фронті в провінції Шантунґ.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDEL 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокe число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БАТЬКО!

Довго, дуже довго, збирали історію життя Юрія Вашинґтона. Не диво, це ж історія чи не найбільшої американської доби, у якій Вашинґтон діяв. Що Вашинґтон у ній заважив, щодо цього не було в нікого ніякого сумніву; було тільки не вирішене питання, чим і як заважив. Над відповіддю працювали довго історичні дослідники та різні науковці, письменники, психологи і т. п. Одні підносили Вашинґтона під небеса, надаючи його особі прикмети легендарних героїв, другі привязували надто велику вагу до різних подробиць, звичайних людських недомагань, що питомі людям взагалі, малим і великим. Вороги навіть казали, що він підняв повстання з особистих причин. Ускладняло відповідь і це, що в добі Вашинґтона видала американська земля чимало великих індивідуальностей, людей великого духа і поступу, які й нині є світочами не тільки в Америці, але й в світі, в якому змагаються їхні демократичні ідеали з тоталітаризмом. Вашинґтон мав отже у царині духа великих сучасників, що теж тоді заважували, та Вашинґтон заважив — на полі бою. Там він видержував, коли здавалось всьо пропало; там він піднімав щораз прапор боротьби за самостійність, коли інші зневірювались і тратили надію в остаточну перемогу. Це його незломний характер тут перемагав і тому біля нього гуртувались по кожній поразці щораз нові сили, що вкінці перемогли. Це американський нарід знає і за це надав Вашинґтонові почесну назву „Батька своєї країни". Це найвище признання, з яким усі погодились. Це найвища честь, а рівночасно й найбільша нагорода, яку тільки нарід міг дати.

Так ця справа стоїть уже віддавна і такою остане навіки.

Старим звичаєм, згадуючи за Батька американської землі, линемо думкою ще й в Україну, й з пошаною згадуємо Батька української землі, що у своїх пророчих писаннях не минув і Вашинґтона. Шевченко, запевняючи український нарід, що він певно діждеться праведного закона Вашинґтона, віддав тим найбільшу пошану Батькові американської країни. Бажаючи, щоб дух Вашинґтона запанував в Україні, Шевченко вказав українському народові виразно на шлях, по якому йому треба ступати, щоб стати вільним і самостійним. Шевченко вказав теж виразно, що самостійна Україна повинна бути з таким праведним законом, який існує на землі Вашинґтона. Український нарід відчув і зрозумів бажання Шевченка і тому не диво, що далі чуємо про українських самостійників, що далі змагають до самостійної України з демократичним ладом, не зважаючи на пекольні сили Москви-Кремля, що є проти української самостійности і демократії.

День Вашинґтона це добра нагода ширше ці речі в Америці обговорювати й обзнайомлювати з ними якнайширший американський загал.

Добро справи насамперед

Перед Загальним Зібранням Злуч. Укр. Амер. Доп. Комітету.

В суботу і в неділю, 22-го і 23-го лютого зійдуться в Ню Йорку представники американсько-українських організацій і громадянства та вирішуватимуть без сумніву одну з найважливіших наших сьогоднішніх справ, іменно, допомогову акцію вигнаним з рідної землі нашим братам-скитальникам. Перші Загальні Збори нашого центрального Допомогового Комітету викликали цілком природне і зрозуміле зацікавлення широкого українсько-американського загалу. Це ж бо не йде про одноразове віче, ані про будь-яку іншу культурну чи економічну імпрезу. Справа відноситься майже до життя, або смерти трьох соток тисяч наших рідних братів і сестер, до „бути, чи не бути" трьом сотням тисяч українцям, яким пощастило вихопитись зпід катівського ножа, але над якими він ще продовжує висіти. Українські скитальники мусять бути врятовані, вони мусять дістати від нас всю можливу тільки допомогу правну, матеріяльну і моральну. Цього вимагає наша честь, це наказує нам наше сумління, цього сподіється від нас Україна і це є в інтересі нашої нової батьківщини — Америки. З такою свідомістю ми повинні прийти на перше Загальне Зібрання Допомогового Комітету і цими вимогами ми повинні керуватись в наших нарадах і в наших рішеннях. Добро справи ми мусимо мати на увазі насамперед. Дотеперішня Управа Комітету зо свого боку повинна теж виказати і переконати Збори, що ці настанови і прінципи були теж ціллю її дотеперішньої роботи. Збори оцінять чи й наскільки Управа з цих завдань вивязалась і на підставі дотеперішньої практики і дослідів створять нову програму та нададуть нового розгону цій так важливій допомоговій акції.

З дотеперішних припадкових розмов, слухів, листів і т. п., можна б вносити, що до найблищих Загальних Зборів Допомогового Комітету не всі підготовляються і підходять власне з наведеної в горі точки зору. Що й тут, як завжди, не бракує деяких другорядних інтенцій та другорядних справ, особистих невдоволень, а то й всіляких підшептів, на яких базується всілякі плани. Тому не відречі буде безпосередньо перед Зборами пригадати нашому громадянству деякі основні прінціпи, що повинні лягти в основу наших найблищих спільних нарад в справі допомогової акції.

Загальні Збори є на те, щоби провірити дотеперішню діяльність та створити базу й дати напрямні майбутньої праці. В тій цілі доцьогочасна Управа складає звіт зі своєї діяльности, піддає її під загальний осуд та дістає відповідну оцінку. В тій цілі теж вибирається нову Управу. В оцінці переведеної роботи і тих, кому її було повірено, треба бути безпощадним, але справедливим і завжди треба мати на увазі не поодиноких осіб, але громадянство, не поодинокі фрагменти, але цілість справи, а над усім мусить бути поставлене добро справи насамперед. У визначуванні дальших напрямних і планів допомогової акції треба брати насамперед її потреби і вимоги, але не можна забувати теж про наші можливості. Бо що з того, як збори вирішили б напр. переселити всіх скитальників до Америки, як це не є ані в нашій компетенції, ані в нашій силі. План дальшої праці мусить бути уложений і він мусить зобовязувати не тільки Управу Комітету, але й ціле наше громадянство.

Від Загальних Зборів залежить дальша доля Допомогового Комітету та його дальша діяльність. На Зборах, крім звітів Управи, будуть виголошені три головні реферати на такі теми: „Вартість нової іміграції", „Переселення" і „Програма і організація праці на майбутнє".

Буде представлене теж грізне і розпачливе положення українських скитальників, які покладають великі надії на наш Допомоговий Комітет. Ці надії мусять бути виправдані і про це мусять подбати Загальні Збори. Добро справи мусить бути поставлене на першому місці, як в оцінці дотеперішньої діяльности Комітету, так і у виборі нової Управи та в плануванні дальшої праці. Добро справи насамперед.

Пропамятне місце

Форт з часів Вашингтона місцем осідку У. Н. Союзу.

Український Народний Союз основано в містечку Шамокіні, Пенсилвенія, дня 22. лютого 1894 року, себто у дні, коли ціла Америка святкує День Уродин Вашинґтона. Та з Вашинґтоном і його добою вяже У. Н. Союз ще й його осідок, бо дня 12. грудня 1910 року закуплено на приміщення Союзу дім в Джерзі Сити, Ню Джерзі, в тому місці, де за часів Американської Революційної війни стояв Форт, що його здобула дня 19. серпня 1779 р. Американська Революційна Армія, ведена Юрієм Вашинґтоном.

З нагоди Свята Вашинґтона хочемо згадати дещо більше про цей форт і звязані з ним історичні події, що заважили так глибоко на дальшій історії Америки.

Площа в осередку первісного міста Джерзі Сити, названа Повлс Гук, притикає до малого парку, який лежить на розі вулиці Вашингтон і вулиці Ґренд, при якій, під ч. 81-83 побудований в 1928 р. новий дім Українського Народнього Союзу. На ньому пишається відповідний напис в українській та англійській мовах і в ньому приміщені бюра нашої організації та редакція, адміністрація й друкарня единого українського щоденника в Америці — „Свободи". Імя Повлс Гук це була назва британського форту в часах Революційної Війни і це імя осталося до сьогодні на сусідній площі. Донедавна стояв в осередку площі монумент в формі обеліску з написом для пригадки про колишній форт Повлс Гук, але його забрали, бо перешкаджав вуличному рухові.

З мапи, яка була зладжена негайно після заложення міста Джерзі Сити в 1804 р., пізнати докладно положення форту зперед двадцяти літ перед тим. Форт займав високо положене місце, яке сягало на захід півтора блоку поза теперішню вулицю Вашинґтон Стріт, на схід до гирла ріки Гудсону, на північ переходило воно поза вулицю Ґренд Стріт, а на південь до теперішньої вулиці Савт над каналом. Головна стокада форту находилася в блоку, що лежить через вулицю Сосекс і сягає до Морис, отже сусідуючого з блоком, де стоїть дім У. Н. Союзу. Точно в цьому місці, де тепер стоїть дім Союзу, стояв у часах Вашинґтона варстат столярів з форту. Форт обіймав теж теперішню площу, на якій стоїть українська католицька церква св. Петра й Павла і в тих часах там стояла барака для залоги. З малюнку, намальованого вже в початках біжучого століття Едвардом Генрі, видко, що форт Повлс Гук був оточений довкруги водою, а з суші через теперішню вулицю Йорк, яка сусідує з вулицею Гренд, був побудований до нього міст. У цілій околиці форту були мочари, а це причинялося до оборони місця. З форту було получення з містом Ню Йорк при помочі сплаву — „фери" з вулиці Ґренд через ріку Гудсон.

Здобуття форту силами американської армії було ясним моментом у тодішній стадії визвольної війни. Звісно, що Революційна Війна в Америці розпочалася битвою під Лексинґтон, у стейті Масачусетс, 19. квітня 1775, після чого незабаром британці мусіли забратися з Бостону. Американський конгрес після такої щасливої події назначив Юрія Вашинґтона начальним командантом Революційної Армії (15. квітня 1775) і від тоді пішла правильна війна проти британського війська. Головний командант цих військ, сер Вилйем Гов, забрався з Бостону до Ню Йорку і тут зосередив свою оборону проти „енків". Вашинґтон пігнав теж у ту сторону і пробував знищити британську силу у битві за Лонґ Айленд, 27. серпня 1776, одначе потерпів поразку ізза переважаючого числа ворогів і мусів швидко забратися не лише з Ню Йорку, але теж і з стейту Ню Джерзі. Він опинився аж під Филаделфією і щойно пізніше переніс свою головну кватиру до Вест Пойнт, над рікою Гудсоном, у горішній частині стейту Ню Йорку. Звідти склав він плян „Місць для оборони Свобід Америки". Ці місця це був ланцюг фортифікацій понад ріку Гудсон. До них належав Форт Лі, а в проєкті було здобуття форту Повлс Гук.

На підставі пляну, виробленого Вашингтоном, піднявся здобуття форту Повлс Гук майор Генрі Лі. Він зібрав у своїй кватирі коло Гакенсак, на північний захід від форту, 400 людей і виправився з ними в 4. год. зполудня дня 18. серпня 1779 р. в похід в напрямі Повлс Гук через ліси, мочари й інші непрохідні на тодішні часи перешкоди. Ранком 19. серпня прийшов цей відділ до Прайорс Мил, під теперішнім містом Гобокен і там склав подрібний плян нападу на форт.

Докладніше описаний напад у програмі, яку видав комітет для святкування століття цеї події, дня 19. серпня 1879 р. в Джерзі Сиґі. З опису можна довідатися про велике завзяття оцих 400 людей, які потайки підкралися під проводом лютенанта Рудолфа під самий форт, оглянули його точно і виконали через канал і рів несподіваний напад на британську залогу перед північчю 19. серпня 1779 р. Американське військо заняло майже всі будинки, які містилися в загороді, за виїмком головного форту в середині, котрий був боронений гарматами. Тому, що заговірники не мали з собою гармат, не могли на довший час втримати редути й мусіли її покинути, коли прибула поміч британцям зо Стейтен Айленду.

Здобуття форту Повлс Гук не мало на той час стратегічного значення, лише велике значення моральне. Вчасі, коли Вашингтон вів оборонну кампанію проти британців, напад на форт Повлс Гук підніс духа енків і від тоді пішла завзятіша підїздова боротьба, яка згодом знову перейшла в правильну війну, вирішену повною перемогою Вашингтона 19. жовтня 1781 р. в битві під Йорктавн, у стейті Вирджінія. У цій битві скапітулював британський командант Чарлз Корнваліс і нею розпочався період кінцевої поразки британських військ в Америці. Коли Америці на поміч приплила французька флота в 1782 р. і висадила військо в Чезепік Бей, доля британської армії була запечатана. У січні 1783 р. Вашингтон проголосив кінець війни з Великою Британією, почім прийшов договір в Парижі, 3. вересня 1783, а з ним і повне визволення Злучених Держав Америки.

Причини і цілі большевицької воєнної гістерії

Від деякого часу спостерігається велику нервозність Москви в оцінці міжнародної політики та в реакції на неї. В кожній, навіть найбільш невинній події Кремль добачує загрозу для Советського Союзу та безпосередню підготовку до нападу на нього. В оцінці Кремля цілий світ змовився проти Советського Союзу й тільки дожидає догідної хвилини, щоб на нього напасти. Дивлячись крізь призму советської пропаганди можна б набрати враження, що замісць пролетарів зединились в усіх країнах підпалячі війни та зі запаленими вже смолоскипами шукають тільки пригожого місця де підпалити б та привести до експлозії сьогоднішню світову бочку пороху. Кремлівська воєнна гістерія дійшла так далеко, що советський уряд офіціяльною нотою протестує проти одної фрази американського політика, хоча знає, що в Америці вольному воля і кожний може говорити, що й як йому подобається. Кремль, виглядало б, боїться вже своєї власної тіні й декому могло б аж жалко зробитися, чого ці напасливі й войовничі капіталісти вчепились миролюбного советського пролетаріяту та не дають йому спокійно відітхнути від тількищо закінченої другої світової війни.

Советська воєнна гістерія не є нічим новим і її вже можна оцінити на підставі безлічі прикладів. Вона не тільки не є припадкова, або справді викликана обставинами, але навпаки, вона є цілком свідома, планова і з виразною ціллю, як для внутрішнього так і для зовнішного вжитку.

Гасло: „не забувайте про капіталістичне оточення" було завжди одним з головних нагаїв, яким советський уряд підганяє своїх рабів у невольничій праці. Лякаючи своє населення й саму партію постійною загрозою агресії зі зовні, вічно ставляючи йому перед очі марево війни та світову змову проти Советського Союзу, большевицький уряд з одного боку підганяє людей до праці, а з другого боку виправдує свою власну підготовку до війни та всі звязані з цим внутрішні політичні і господарські безправя, труднощі і тягарі. Відбирає уряд хліб? Але ж капіталісти підготовляють війну, треба підготовляти магазини для армії. Не продукується товарів найширшого щоденного вжитку? „Капіталістечне оточення" підготовляє напад, треба готовити зброю. Замісць тракторів і сільсько-господарських машин випускається танки, гармати і літаки? Капіталістичні воєнні підпалячі винні. І т. д. Це рівночасно виробляє серед советського народу ненависть до цілого світа і тим самим наставляє його психічно не на оборону, але власне до агресивності. „Памятайте про капіталістичне оточення" і „розбити ворога на його території" — це власне головні гасла большевицьких агресорів. Тому то й большевицька пропаганда горлає про воєнну загрозу, тому протестує, обвинувачує. Не зі справжнього страху перед війною та з миролюбности, але з цілком виразною метою підготовити власний воєнний потенціял та

Юлія М. Шустакевич.

ДІТИ

14)

Огонь і нові ідеї.

Вона сиділа та переглядала часопис і слідила за приготуваннями Америки до війни. Рік 1942 захопив цілий край у гарячкові приготування. Індустрія гуділа, тисячі вояків спішили на муштру, бо всего можна було сподіватись. А домашній фронт теж готовився на всякі евентуальності. Все жило спрямовувало свої сили до оборони. Одні з патріотизму працювали у різних цивільних установах, в Червонім Хресті і працювали безкорисно, з правдивою посвятою. Інші робили гроші в часі війни : на різні заставки користаючи з нагоди. І так, одним війна принесла горе і смуток, другим заробіток та заповнені банкові книжки. Коли так п-ні Ч. роздумувала — озвався телефон і вона поспішила відповісти. „П-ні Ч.? Ми зробили це, що ви нам наказали. Ми спалили все, все, і гроші теж — якось зворушено говорив Тоні. Читайте, читайте газету, що вони пишуть"... Він замкнув телефон, а вона знова сіла і поспішно перегортаючи часопис, побачила на одній сторінці таку новинку:

„Огонь знищив якусь загадочну кабіну чи шанду, в ліску при Білій Дорозі. Пожарна сторожа не вспіла нічого врятувати. Виглядає, що там мешкав якийсь дивак і мабуть згорів в огні, бо поліція знайшла недогорілі черевики, то-що. У згарищах, поліція дошукуючись за якими фактами — знайшла згорілі паперові гроші, яких, припускають, було кілька тисяч долярів. Поліція береже попелища сподіючись, що мешканець шанди — якщо не згорів в огні — зявиться і ціла загадочна справа виясниться".

П-ні Ч. сердечно сміялась з кількох тисяч долярів, що після припущень поліції згоріли і про якогось дивака, що теж згорів разом із шандою.

Ра[illegible]ла одначе, що прийшов кінець Чорній Руці і до того, з доброї волі самих хлопців. — Та що дальше?

Вийшла на двір. Помалу світла гасли по домах. Всякий спішив на спочинок, бо всякий працював. Війна затягалась, заводи гуділи а в них томились люди продукуючи зброю, літаки, танки, кораблі, і все, що потрібне, щоб побити ворога. Так сидячи на ганку, мимохіть її зір почав блукати по порожних лотах, що містились в сусідстві поміж домами.

Ось дві гарні лоти, саме біля її дому...

А що, колиб так... ці лоти управити... засадити яриною?...

Так, це було б дуже користно — роздумувала вона. Холодна маєва ніч насувалась, а там, в такому кінці горизонту видно було золотий ріжок місяця. Буде погода — думала. — Цілий квітень цього року дощевий. Те, що люди посадили скорше, це все певно погнило, шкода було роботи. І вона теж певно буде мусіти наново насівати свій невеличкий городець. Та ось уже певно буде погода.

А що коли б так справді управити ці дві лоти?...

Так це ж буде знаменито!! Хлопчики матимуть роботу! Їй наче прояснилось, думка легко забуяла і з новою надією вона зійшла з ганку та стала проходжуватись по хіднику, міряючи зором величину лотів.

Пляни роїлись, думки налітали і несли нові надії і новий шлях для її вісімох виновників...

Раненько, коли всі з дому пішли до праці, п-ні Ч. до телефонув і кличе: Посадник міста — прошу?

Тут посадник відповідає.

Я є п-ні Ч. Чи поможете мені, пане посаднику, в одному важному ділі?!...

З великою приємністю, прошу, кажіть що?

Біля мойого дому при вулиці Мостовій, є дві порожні лоти. Я бажала б знати чиї це лоти. В мене зродилась думка управити цю землю і засадити яриною. Тепер війна, робочих рук на фармах буде обмаль і ярини з фармів нам не сподіватись. Як думаете пане посаднику?!

Гм... Посадник думав. — Я справді не знаю... одначе постараюсь довідатись чиї це лоти і якщо можна, достану вам дозвіл на управу цієї землі... У вас пані справді практична думка. Покличте мене пополудні, а я вам дам потрібні інформації. Вона подякувала і замкнула телефон.

Десьто взялась у неї сила, вона майже бігала по своїх кімнатах порядкуючи. Щоб тільки де навинувся котрий з тих збиточників. Їх треба скликати і... і що? що? — Тут вона знова застановилась. Як їм представити цю нову роботу? Це вже не забавка, не підглядування, щоб можна щось потягнути. Тут серіозна і таки тяжка праця. Чи схочуть оці лобори братись до такої праці і чи дадуться повести?!

Виполюючи свій квітник вона оглядала порожні лоти з далека, а там — гай-гай! Каміння всякого, корчів, буряну! Хоч сядь та плач. І якже до цього братись?...

(Дальше буде).

М. Самбірський.

НА ВОДАХ АТЛЯНТИКУ

Враження і рефлексії з дороги

Скитальникам присвячую.

3)

5. Символіка корабельної муштри.

А вся та кухонно-симфонічна процедура справилі пішла скоро, темпом. Якжеж котрий недотепа надто церемонився, почувався слабо чи в голові йому крутилося все довкола нього, а він з цілим кораблем, — тоді такому марудерові було горе! Призначена для нього порція летіла йому просто під ноги, чи на землю, евентуально на рукав, чи на іншу частину гардероби. — На мою скромну думку це мало гей би якесь символічне значення, вся та кухонна муштра із нами. А саме: як їдеш, врешті, в тую виблагану і виплакану Гамерику, брате скитальнику, так вже тут на кораблі слід тобі учитися темпа тієї великої країни. Інакше пропадеш, як пес на базарі.

Як котрий недотепа хоч на секунду зломив цей американський ритм праці і дещо з Божих і американських дарів полетіло на підлогу, тоді вся куховарська братія: біла, чорна, жовта і ін., аж заходилася від сміху. Цього вони і ждали.

Менш вишколені, чи там більш делікатні, вражливі натури з поміж нас, не могли ніяк до цього привикнути, ще й на американськім кораблі. Особливо американські громадяни, в Америці колись роджені. Ми, звичайні смертельники, сиділи тихо, дякували і Богові, і консулеві, і різним американським організаціям, і всім, всім американцям в Европі і на кораблі, — що їдемо... „Справжні" наші американці, що їхали з Варшави, Кракова і ін. міст Польщі, — обурювалися на „американські" порядки на цьому кораблі, критикували демократію (крім своєї з перед 1939 року!), грозили скаргами і всілякими артикулами в амер. пресі і т. п. „пацифікаціями". — Чи писав хто куди яку скаргу, або „артикул", не знаю. Мабуть я грішний перший це роблю. І не зі злости, а зі зовсім інших причин.

А саме, щоби додержати обіцянки, яку дав, пращаючися із моїми приятелями-скитальниками два місяці тому. Вони бідні, освоївшися вже з фактом, що їду до Америки, що належу до вибранців з тисяча і одної ночі — просили: опишіть все, як їхалося, як виглядає море, з ким і як їхав, що дають на кораблі їсти, чи дають помаранчі, як виглядає морська недуга, тощо. З цих, отже — зовсім аполітичних причин, пишу тую мою гірку „скаргу" на сторінках газети, щоб всі її читали і чули. І тут, в новому краю-раю, і там по сумних скитальчих таборах. Описуючи своє, про вас усіх брати мої і сестри скитальники, думаю! Для вас серця земляків наших тут за морем тими рядками загрівало. Кожна глава моїх споминів з дороги океаном, це пісня про Вас і недолю вашу, друзі мої за морем.

Таких мук і невигод, яких зазнав я на цьому кораблі і які описую, я вам усім і кожному з окрема бажаю. Головно тим, що довгими місяцями маєте афідевіти і годі діждатися вістки з консуляту! — Усіх моїх морських неприємностей і упокорень, я Вам чимскорше бажаю. Щоб тую юшку на кораблі — вам чим скорше під ноги, навіть на голову ляли, а помаранчами Вас били тії добрі великі діти на кораблі...

Я б їх радо і від серця проміняв за всіх високоінтелігентних і гуманних панів директорів, їх заступників і різних інших урядовців УНРРА по ваших таборах скитальчих в Німеччині та Австрії. А ви також, без надуми, і з місця це зробили б. Як би...

6. Не так пани, як ті підпанки.

Тай до чого ж людина не привикне! В першу чергу ми, українці. Наша історична доля дала нам, і нашим предкам, доброї муштри... Наша нинішня ситуація на скитальщині така, як той чайки-небоги, про яку співав сумно великий гетьман. І свої і чужі глумляться над нами, юшку, помиї ллють на голову; кормлять нас ними, ще й поскаржитися нам не вільно. Критика, це елементарне право вільної людини — скитальцеві нашому в нинішній демократичній Европі — гостро заказана. Тамошні білі невольники часто в уніформах УНРРА, з такими тангами і викрутасами подають тобі тую миску горохівки — яку сьорбаєш двічі, тричі в тижні, — що вона стає тобі розпаленим оловом в середині; кишки тобі крутить...

Цілі томи списати можна б про тих унррівських наших добродіїв, спеціяльно про нижчі їх ранги і чини. Часом і наш брат до них доскочить — тоді ще краще іде „урядування" і життя в тоборі... Та лишім цей боляк на боці, стидно своє брудилах на публичному місці прати. Ще й до того в своїй заморській газеті. Ми знаємо їх, і не скоро та не легко забудемо!—Дотепцо, а як жертвимовно читають наші скитальники в Европі теє гарне многонадійне слова УНРРА! Але у многих таборах це по скитальчому: Уряд Несправедливого Розділювання Решток Американських...

А скільки моральних шикан, упокорень, обмеження, заказів і наказів видають саме оці нижчі чини, ці „підпанки" тої гарної організації у многих таборах. Того мешканця табору психічно і фізично ломлять, на це, щоби він чимскорше вертався туди, звідки забрав його насилу Гітлер. Загострення і шикани зросли після звісних відвідин Европи паном Ля Гвардією.

Направду, єдиною оазою для бідної, тровленої, своїми і чужими душі скитальця є: його св. віра, Бог, своя рідна таборова каплиця, чи церква. А деякі з них такі прекрасні! Там він себе віднаходить, стає знову людиною, образом і подобієм Бога.

Дуже сумне було б, сіре і нуждене таборове життя — скитальця в Европі без рідної богослужби, без свойого священика-батька.

В часі різних гострих акцій, контроля, забирання до дому і вивоження — він іде все у перший вогонь: інтервенює, просить, протестує (або часто і свою груд, а в руках св. Хрест наставляє на демократичні кріси і автомати.

Після 16-ти місячного побуту по різних наших скитальчих кемпах-таборах у Німеччині, все те, що бачив я, пережив на цьому кораблі, в часі моєї їзди до Америки, вся та оригінальна поведінка корабельної обслуги із нами, пасажирами, була для мене навіть якась забавна. При цьому викликувала в мене ряд рефлексій і порівнань — із моїм минулим і з сучасним. — Сучасним тих наших дорогих, що остають ще далі в Европі в горю і нужді. А їхнє завтра таке захмарене й непевне.

(Дальше буде).

ПРОГРАМА ПЕРШИХ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ

ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОДО КОМІТЕТУ.

Субота, дня 22-го лютого:

1. Відкриття Зборів — гол. д-р Володимир Галан. а) Молитва.
2. Вибір Президії Зборів.
3. Вибір Комісій: а) Верифікаційної, б) Статутової, в) Виборчої, г) Резолюційної.
4. Звіт Управи Комітету: а) голови д-ра В. Галана, б) голови Філії в Дітройті адв. Івана Панчука, в) голови Жіночої Секції п-ні Дж. Бенцаль, г) секретара д-ра Павла Дубаса, г) касієра Евгена Рогача.
5. Звіт Контрольної Комісії.
6. Звіт Верифікаційної Комісії.

ПЕРЕРВА.

7. Дискусія над звітами.
8. Уділення абсолюторії.
9. Привіт від представника скитальців, що приїхали до Злучених Держав.
10. Реферат: Вартість нової імміграції — виголосить д-р Лука Мишуга.
11. Реферат: Переселення скитальців — виголосить д-р Лонгин Цегельський.
12. Реферат: Програма і організація праці Доп. Комітету на будуче — виголосить ред. Богдан Катамай.
13. Дискусії і ухвалення резолюцій.
14. Звіт Статутової Комісії.
15. Дискусія і ухвали.
16. Вибір нового Уряду.

Неділя, 23-го лютого.

17. Адміністрація і її буджет.
18. Організація місцевих відділів Доп. Комітету.
19. Опіка над новими імігрантами.
20. Взаємини з допомоговими організаціями в Америці і Европі.
21. Кампанія за збіркою одного міліона долярів в 1947 р.
22. Справа опіки над вченими, студентами і сиротами.
23. Закінчення; Молитва.

Збори почнуться в суботу, дня 22-го лютого, в год. 9-ій перед полуднем в готелю Пенсилвенія в Ню Йорку при 33-ій вулиці і 7-ій евеню.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БРУКЛИН (САВТ), Н. Й.

Збіркова акція.

Наша громада на Савт Брукліні хоч числом невелика та працею старається дорівнати більшим нашим громадан в Америці. Від часу як засновано у нас місцевий Допомоговий Комітет, наша громада зложила на скитальників около півтора тисяча долярів у грошах і понад тисячу фунтів убрання. Щоб призбирати гроші і убрання влаштували ми спільну вечеру, ходили по хатах за збіркою, робили ширші сходини в чім брали участь всі наші товариства, а це Сестрицтво при українській католицькій церкві св. О. Николая, від. 293 У. Н. С. та 111 відділ У. Р. С. Дня 8. грудня 1946 відбулось у нас віче, на якому промовляли два недавні скитальники. Вони зясували присутним активну і геройчну боротьбу на рідних землях як під большевицькою так і німецькою займанщиною. Тут треба згадати, що до переведення віча вибрано окремий комітет, в склад якого входили: С. Демидчук, голова; Вол. Рибка, секр.; М. Рибак, член. Крім скитальників говорив на вічу С. Демидчук, а вічем проводив І. Гулей, голова місцевого Допомогового Комітету. Секретарювала нище підписана. Збірка на вічу принесла $138, з чого розділено по половині на скитальників $69 і на працю Конгресового Комітету $69. Видатки $18 покрив Комітет з жертв, складених минулого року на висилку делегата на Конгрес.

Жертви зложили: Л. Дибак $10; по $5: С. Угорчак, І. Гулей, А. Гулей, С. Демидчук, П. Рибка, Т. Николяк, Г. Заборський, Г. Кавара, М. Прибельський, М. Дзюзка, П. Стечишин, Д. Елько; М. Рибак $4; по $3: А. Томашевська, К. Лиховіт; по $2: о. Д. Гулин, М. Дикий, В. Мисик, П. Бабухівський, Є. Сеньків, І. Ластовецький, І. Костів, А. Свідерська, М. Гуменюк, Й. Зволинський, Сяган; по $1: А. Олексюк, В. Рибка, Ю. Свідерська, С. Олсен, Т. Свідерський; решта дрібними.

З нагоди Різдвяних Свят з рамени нашого місцевого Комітету ходили колядники, які заколядували $100, а які то гроші є ще на руках Комітету і на днях будуть вислані до Допомогового Комітету в Филаделфії.

Марія Демидчук,
секр. віча.

—o—

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Замість побажань.

Агафія Бундзяк, замість різдвяних побажань переслала до ЗУАДКомітету у Филаделфії $10 на допомогу скитальникам.

—o—

СТЕМФОРД, КОНН.

З вечері на скитальників.

На вечері Укр. Амер. Горож Клюбу дня 31. грудня 1946 р зібрано для сиріт скитальників $122. Жертвуали: В. Силяга $20; по $10: І. Михайлишин і Т. Мацелюх; по $5: відділ 350 У. Н. Союзу, В. Блащук, А. Кругляк, Г. Капустинський, Г. Валчук і А. Хома; по $3: І. Тирчик; по $2: С. Панасюк, С. Куривчак, П. Хома, В. Карий і П. Вальчук; по $1: Д. Малиняк, Е. Кругляк, М. Круліковська, проф. М. Стецик, П. Круліковський, К. Кульгавич, М. Когут, І. Герман, М. Черковський, Ю. Кругляк, В. Кругляк, В. Лема, І. Кресан і Бойчук з Ню Йорку.

Разом зібрали Анна Блащук і Ілько Михайлишин $107, дрібними $5, вкладка від Укр. Ам. Горож. Клюбу $10. Разом $122 переслав до ЗУАДКомітету

Ілько Михайлишин.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

14. лютого 1907 р.

СОЦІЯЛІСТИЧНІ КАНДИДАТИ НА ПОСЛІВ У ГАЛИЧИНІ.

Віденська „Нойе Фрайе Прессе" подає вістку, що у всіх виборчих округах міста Львова (там є 6 округів) будуть кадидувати до парламенту соціял-демократи. Між кандидатами є визначний провідник українських соціял-демократів, Микола Ганкевич. В інших виборчих округах східної Галичини будуть кандидувати українські соціял-демократи в таких округах: Балигород-Старий Самбір-Дрогобич: Семен Вітик; з округа Сокаль-Броди-Зборів: д-р Яросевич; з округа Козова-Збараж-Тернопіль: Яцко Остапчук і д-р В. Старосольський.

ДОБРЕ ПЛАТНА РОБОТА!

Хто не має сталої роботи, нехай приїздить до Сан Франсиска, бо тут потребують багато робітників і добре платять, ліпше ніж на сході (від $2.50 до $4.00 на день за 9 годин). Стала робота цілий рік, зими тут нема. Голоситися до: Михайло Ферлей, 327 Праґ Стріт.

З ОГОЛОШЕНЬ.

Відкрита передплата на „Рідний Край", тижневий український часопис, літературний, політичний, економічний, і науковий. Передплата на рік $2. Адреса: Полтава, Протопоповська вул. ч. 41. — З днем 1. лютого 1907 р. вітворено Банк Українських Емігрантів, 184 Гудсон Стріт, Ню Йорк, Н. Й. Банк пересилає гроші, продає шифкарти, виробляє повновласти, пашпорти, контракти, полагоджує справи військові. Частина доходу призначена на Український Еміграційний Дім. Адреса: Рутініен Іміґрант Бенк Гавс. Дирекція: Іван Ардан, голова; С. Ядловський, кас.; Андрій Савка, секретар.

21. лютого 1907 р.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ.

Українці з Болтимор, Мд., зложили на українських студентів у Львові $65.80 за почином п. І. Кульчицького, студента медицини. Спис жертводавців долучений.

Між російськими православними духовниками находиться декілька свідомих українців, але над ними тримає руку консисторія через своїх донощиків. Деякі з них мусіли уступити зпід омофора єпископа через нелюдську секатуру, а з о. Січинським з Чарлерой, Па., що залишився, обходяться наче з собакою.

Дня 17. лютого відбувся в Мангетен Лайсіюм в Ню Йорку концерт співацького товариства „Боян". Промову про значіння української пісні виголосив о. Й. Чаплинський, а в розкішну китицю вязалися дальше вокальні точки мішаних і мужеських хорів. Бурю оплесків викликала панна С. Яремівна своєю декламацією „Тополя"; до загальної цілости достроїлася гра на фортепіяні п. Літинської. На закінчення відограли С. Ярема і Ю. Ситник сценічний образок „Не жартуй з серцем".

наставити власний народ не в цілях оборони, тільки агресії, не для збереження мира, але для спровоковання війни.

Большевицька гістерія нібито зі страху перед війною має теж свою закордонно-політичну ціль. Її завданням є виправдати власну підготовку до війни, піддержати відповідними аргументами свої імперіялістичні домагання военних баз, викликувати симпатії між іншими народами, мовляв, нас збираються бити, нам не дають жити і вкінці постійно вдержувати та скріплювати военну атмосферу в світі. Кремль аж надто добре знає, що ані Америка, ані Британія в жадному разі не бажають собі війни і в жадному разі не почали б її з імперіялістичних мотивів. Власне ці країни самі допомагають іншим народам позбутись їх власних впливів, як це було з Филипинами та як це є з Індією, Палестиною, Канадою та іншими британськими домініями. Але ще з того не виходить, що ці країни, резигнуючи з власного імперіялізму, дозволять іншим на імперіялістичні завойовання.

І тому большевицька военна гістерія, тому протести. Що при цьому деяку ролю грає теж страх за вдержання дотеперішних імперіялістичних здобутків, це інше діло. Але головну ролю в тій цілій гістерії грають не оборонні, тільки агресивні цілі й не миролюбність, але бажання каламутити цей мир та в каламутній міжнародній воді пекти свою політичну печеню. Проте, світ вже настільки знає всі большевицькі хитрощі й лайдацтва, що цим разом Кремль міг би грубо перечислитися, спекулюючи на „капіталістичній наівності".

ТЕПЛА ЗГАДКА ЛИТОВЦЯ ПРО УКРАЇНЦЯ

У литовськім деннику „Драугас" („Приятель") у Шікагу поміщує литовський письменник Антанас Фоліс свої записки з часів большевицького перевороту. Ці записки писані в формі щоденника під заг. „Колона Смерти" і вони поділені на розділи. Є там один розділ з наг. „Хто перемінив большевиків у звірів?", який полишає на читачеві незатерте враження. Іншим памяти гідним розділом є уривок „Марченко", в якому автор з великою симпатією переповідає переживання українця згаданого імені, як він після довгих мук опинився з вибухом війни на Литві і якого стрінув опісля Фоліс так записав його спомини.

Марченко, як виходить з оповідання, був сином купця в містечку Сумах, перебув военну школу за царських часів і в 1914 р. опинився у военних рядах. Вчасі большевицької революції Марченко лежав в шпиталі, звідки викинули його большевики на дорогу. Якась українська дівчина найшла його омлілого на полі, втягнула його на свій віз і забрала домів. Там примістила його в хаті під лісом, поки він не прийшов до здоровля. Між ними вивязалася любов, одначе Марченко покинув її і подався до родинного міста. Тут від колишньої врачки довідався, як большевики вимордували всю його рідну, тому лише, що це були „буржуї". Щоб спасти життя Марченко втік до Наді, з нею подружився і вступив до колхозу. Та раз пізнав його міліціянт, котрий перед війною був звичайним кримінальником і негайно на другий день чекісти розігнали його родину, а його самого призначили на каторжні роботи. Безпосередно перед війною працював Марченко не однім летунськім майдані, а коли вибухла війна і там несподівано заломився фронт, чекісти втікли світами і Марченко опинився між литовцями, з котрими опісля ділив свою долю й недолю.

Казіс Відікавскас,
Филаделфія

Комітет охорони громадських прав

Історія цеї країни вказує на те, що демократичний спосіб життя ніколи не був стало забезпеченим. Кожне покоління американців мало знова боротися за демократію. Сучасне покоління щойно недавно мало обороняти її всіма силами перед ворогами по тім боці океану. А тепер, під проводом створеного президентом Комітету Громадських Прав, відготовляється оборона демократії від домашніх ворогів — таких як відродження Ку Клукс Клен, Колумбійці та інші течії в громадському житті, що проповідують нетерпимість, ненависть, викликуючи тим насильства та порушення і зневагу законів.

Президент Труман повідомив про створення цього Комітету на початку грудня. На його доручення, має Комітет представити нові законопроекти та способи посилення влади федеральної — як рівнож і стейтової — в справі забезпечення людських прав та свобід, що є основою демократії. Головним завданням має бути — приготовлення таких законопроектів, які поширили би юрисдикцію федерального уряду в ділянці громадських свобід.

Спонукою до створення Комітету Громадських Прав були прикрі події останнього часу: застрашування, понижування нігрів, аби не допустити їх до голосовання в деяких південних стейтах; випадки насильства юрби над одиницями; брутальні — й ще не покарані — лінчування американських громадян; старання організацій, що плекають ненависть, викликати ворожнечу поміж людьми різних рас, релігій. Президент вказав, що вже по першій світовій війні „свобода від страху" була поважно загрожена коли „організовані групи роздували ненависть і нетерпимість аж доки насильства нестримної юрби не викликали страху в серцях чоловіків і жінок різного походження, різних вірувань".

„Сьогодня" казав президент — „знова ведеться напад на свободу від страху та на ті демократичні установи, що стоять за нею. В деяких місцевостях від часу до часу трапляються порушення закону і порядку, під час яких деякі особи — часом ветерани і навіть жінки — поносять смерть, покалічення, чи обиду".

Охорона громадських свобід є обовязком кожного уряду —, стейтового, федерального чи місцевого. Там, де міри для дотримання закону, де влада урядів — федерального, стейтового чи місцевого — не є вистачальними для виконання того головного завдання, там треба поліпшити та зміцнити ті міри та владу".

Конституційна запорука особистих прав, як підкреслює президент, покладає на федеральний уряд обовязок доглянути справу, коли стейтові або місцеві уряди обмежують, чи не обороняють тих конституційних прав".

Проте, федеральний уряд є обмежений невистарчаючими законами про громадські права, їх треба поширити та удосконалити.

На заключення президент казав: Тому я видав сьогодня урядовий наказ про створення Президентського Комітету Громадських Прав й доручив йому підготовити для мене писемний доклад. В докладі мають бути пропозиції в справі прийняття більш відповідних та задовольняючих мір та способів охорони громадських прав населення Злучених Держав".

Президент призначив до Комітету пятнадцять громадян, які займають визначні становища в ділянках індутерії, праці, релігії, освіти та громадської опіки. Поміж ними є представники більших релігійних та расових груп Америки. Ці чоловіки й жінки мають помогти прискорити необхідні законні заходи, якими американці міняють свої закони та навіть роблять додатки до конституції, аби направити несправедливість та пристосуватися до соціяльних змін.

Подібна підготовка робиться одночасно і в департаменті справедливости, який є відповідальним за переведення всіх федеральних законів. Цей департамент, що вже давно потребував більшого авторитету в справах порушення громадських справ, підготовляє звіт про свій досвід в тих справах. Федеральний генеральний прокуратор має представити той звіт конгресові, через який переходить кожний новий федеральний закон.

Вказуючи — як вже не раз перед тим — на те, що існуючі федеральні закони про громадські права не є задовольняючими, генеральний прокуратор казав:

„Як обовязком департаменту справедливости є доглядати за дотриманням закону про громадські права у всіх відповідних випадках — дотримання по відношенні до всіх осіб, незалежно від раси, релігійних та політичних вірувань — так і обовязком кожного американця є ...дотримуватися в щоденному житті американських прінціпів терпимости та справедливости, які ми дістали в спадщині й які є ознакою нашої цивілізації. Ще більшим обовязком кожного американця є дивитися за тим, аби його громада, його стейт, його федеральний уряд постійно дотримувалися тих прінціпів. Це є завданням як окремих одиниць, так і громад".

Ніхто не сподівається, що нетерпимість можна на все знищити приписом закону. Проте, поліпшені закони про охорону громадських прав, над якими працюють згаданий Комітет та департамент справедливости, скорше притягнуть до відповідальности тих, хто допустився насильства, зродженого нетерпимістю до других. Підтримуючи будучі проекти законів в тій справі, громадяни поможуть урядові наблизити здійснення американської мрії про людські права.

Загальна Рада — ФЛІС.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МЕНВИЛ, Р. АЙ.

Праця громади та її успіхи.

Перші місяці біжучого року, тобто січень і лютий, визначилися в нас доволі великою активністю в користь наших братів на вигнанні. Січень приніс одну сотку доларів, котру вислано на дальшу працю Українського Конгресового Комітету. Лютий приніс другу сотку, котру наш місцевий комітет вислав до З.У. А. Допомогового Комітету в Филаделфії. Ця друга сотка прийшла з коляди. Наші молоді хлопці і ветерани другої війни пішли з колядою і наші чесні громадяни не лише їх щиро приняли, але ще й не відмовили своїх лепт на таку благородну ціль, як ратунок наших рідних на вигнанні. Була ще принагідна збірка, а це на весіллю Йосифа Задорожного, сина нашого знаного громадянина Івана. Збіркою занявся Ілля Топоровський і Юстина Бурак. Зібрали $29.50, котрі віддали на руки місцевого комітету. Ці жертви будуть ждати доповнення до третьої сотки. Було б дуже гарно, як би так кожний місяць приніс сотню доларів на народні справи. Як хто з громадян хоче провірити збірки, хай вступить до У. Народнього Дому, а там дістане пояснення.

Гр. Шевчук.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Коляда Центрального Комітету Українських Національних Організацій.

На мітінгу представників українських організацій дня 22. грудня 1946 року, рішено перевести коляду на поміч скитальцям. Щоби довершити цього діла в часі свят Різдва, то приявні поділилися на чотири групи, пішли хата до хати в Елизабет, Н. Дж., і околиці та зібрано суму $564.00.

До першої групи колядників входили: М. Ґаліновнч, С. Могила, С. Ґенеґа, В. Федчишин, П. Сташко і І. Клок. Коляду зложили: Український Народний Дім $25; Ілія Ґенеґа $10; по $5 зложили: А. Сташко, М. Гринишак, І. Кінащук, Ю. Картичак, Я. Красовський і О. Малафій; п-ні Безкоровайна $4. По $3 зложили: С. Погранична, К. Пілат, Н. Ільків і І. Клок; по $2: П. Пілат, М. Райхіль, Й. Ґенеґа, С. Сохницький, Й. Козак, П. Могила, В. Федчишин, Т. Чечіль, С. Задорецький, Т. Костишин, С. Могила, І. Пілат, М. Ґаліновнч, С. Ґенеґа, Г. Ґерета, М. Бохна, М. Рудніцька, С. Яцків, Х. Возняк, Ю. Поливчак, Н. Киценюк і п-ні С. Непія; по $1: М. Федунка, п-ні Кусмида, Ф. Кусмида, А. Брода, Т. Горінь, Н. Гунтер, М. Оршуляк, П. Ровінський, А. Полянський, В. Вовчко, Ф. Яворський, М. Грабар, К. Лиса, В. Вітушинський, С. Марець, І. Вовканин, Н. Богдан, П. Гандович, Т. Дідух і І. Ґавловський. Разом $147.

До другої групи колядників входили: А. Поливчак, Т. Шарий, С. Прокопик, Ю. Ґвіздь. Коляду зложили: по $5: А. Поливчак, М. Поливчак і М. Барна; по $3: С. Прокопик, А. Пірожик, П. Матвіюк і Ф. Федуняк; по $2: Ю. Ґвіздь, П. Балик, П. Пітула, І. Галущак, В. Хребет, М. Коцай, І. Кулик, І. Палій, С. Шиманський і М. Кунька; по $1: Т. Шарий, М. Шара, А. Небора, А. Войтович, А. Стефан, І. Закуревич, А. Волошиновська, І. Майко, І. Гонимар, М. Ясько, К. Довжицька, С. Шийка, А. Василяк, М. Телявський, І. Франкевич, М. Гульник, І. Ткач, К. Шевчук, Г. Кардаш, К. Маслій, Ф. Ванца мол., С, Федош, І. Заходник, В. Малиняк, І. Пошивак, Д. Зазуля, Е. Олекса, Р. Гусевич, М. Кісь, Г. Смолень, М. Олексин, Т. Музика, Г. Вовканик, І. Хребет, В. Качинський, а чотирьох жертводавців по 50 цнт. Разом друга група заколядувала $85.

До третої групи колядників входили: К. Качуряк, Г. Налепа і М. Сухорський. Коляду зложили: по $5: М. Ядловський, М. Голубець, М. Сухорський, Т. Федич, І. Кіценюк, М. Левчик, І. Боднар, М. Процак, К. Качуряк, І. Качуряк, П. Шишка; по $3: М. Циктор, Н. Ґубик, Г. Токарчик і Т. Гонимар; по $2: А. Світич ст., В. Сухорський, Г. Плішка, М. Сухорський мол., І. Зілінка, С. Каша, М. Фецула, А. Огар, Г. Рудніцький, В. Ґловацький, А. Шалик, І. Фучила, Т. Федош, В. Ґреґа, Н. Матлаґа, С. Ванца, М. Стефура, А. Пелещак, п. Маройка і А. Світлич; по $1: Г. Сокира, Ю. Світич, С. Шубяк, А. Олекса, В. Ґерила, С. Судя, І. Козак, В. Мушинський, А. Шопа, І. Пирза, Г. Бабула, М. Напованець, А. Зизяк, Д. Таїр, М. Лисачок, М. Либа, П. Малос, М. Ґелей, В. Пованда, Т. Щерба, І. Личатин, А. Коник, С. Корнас, В. Ґарбовський, І. Процак, Т. Луняк, І. Левчик, Д. Стець, Н. Скорецький, п-ні Ґолда і М. Личатин. Разом на руки третої групи зложено коляду $142.

До четвертої групи колядників входили: Р. Слободян, Д. Гнатюк, Г. Налепа, П. Дочич і А. Смит. Коляду зложили: Іван Штоґрин з Плейнфілд, Н. Дж., $20; Калина Лесюк з Нової України, Н. Дж., $15; по $10: Олекса Галелюк з Ню Бронсвік, Н. Дж., і Андрій Федірко з Лінден, Н. Дж. По $5: Р. Слободян, Д. Гнатюк, А. Налепа, Д. Налепа, А. Смит, М. Романович, Д. Щерба, П. Дочиш, М. Мегло, Й. Бальницький, І. Пашкович, А. Кемпа, Ю. Луців і М. Марків; по $3: М. Корнас, Й. Ільків, В. Окрепкій; по $2: А. Гондович, А. Фуентес, С. Месик, І. Заканич, І. Микитишин, М. Щерба, Т. Ґловацький, Т. Явиляк, П. Ванат, І. Ванат, Т. Колбас, І. Сенишин, Т. Федош, мол., М. Сіймен, С. Кемпа, Е. Кемпа, З. Кемпа, М. Токар; по $1: С. Матлаґа, М. Бондра, ст., Г. Гудак, А. Ґіма, А. Голюта, М. Ванат, А. Кухта, О. Михайльцьо, А. Ванат, В. Лецинт, М. Бондра, мол., А. Сцісяк, Д. Коритко, М. Ґлова, Д. Токар, С. Ковальчук, А. Михайльна, М. Гірняк, Й. Куцяк, А. Васигок. Разом на руки четвертої групи зложено коляду $190.

Коляду рішено переслати до Злученого Українсько-Американського Комітету у Филадельфії, Па.,

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 14. лютого 1947 р. померла в Лівінґстон, Н. Й.

ОЛЬГА ПРОСКУРНЯК,

члениця від. 477 У. Н. Союзу в Годсон, Н. Й.

Покійна прожила 53 роки й походила зі села Біла, пов. Тернопільського, Галичина. Полишила в смутку чоловіка Дмитра. — В. Й П.!

Дня 16. лютого 1947 поер у 69. році життя

ВАСИЛЬ БЕДНАР,

член Бр. Пресв. Богородиці, від. 9 У. Н. Союзу в Ст. Клер, Па.

Покійний походив з села Чащин, повіт Ліско, Галичина. Оставив жену Марію і 2 жонаті сини а 3 самотні.

Похорон відбувся в середу, 19. лютого до церкви св. О. Николая, а відтак на цвинтар св. Николая. — В. Й. П.!

В. Салак, секр.

ПОШУКУЮТЬ

ВАСИЛИНИ ЯЦКО,

з села Станівці (вівоз), пов. Вашківці, Буковина, замужної в Америці за

ВАСИЛЯ МОСКАЛЮКА,

з села Бабівці, пошукує її брат Микола Яцко. Хто про неї знає, або вона сама, хай пише до:

NICK YATZKO,
St. Michael, Alta., Canada.

ДИМЧУК ІВАНА (ДМИТРІВ)

із села Ширівиді долішні, пов. Садагура, Буковина — шукає його дочка рідного брата Ґиня Димчук. Голоситися прошу на адресу:

GENIA DYMCZUK,
Str. Izbiceni № 45
Vemoroia, Bucuresti, Romania

НАЗАРИК ЯРОСЛАВ пошукує **КРОЛЕЦЬКОГО ВАСИЛЯ** зі Слобідки Лісної, повіт Коломия. Прошу написати листа на адресу:

Mrs. THEODORE IWACHIW
2208 W. 9th St., Chester, Pa.

ТАРЗАН, ч. 1543. Попав у засідку.

AS THE APE-MAN STROKED THE LION CUBS, A MUFFLED ROAR ECHOED THROUGH THE CAVERN INTO WHICH HE HAD ESCAPED FROM THE TREACHEROUS STREAM.

THEN TARZAN OBSERVED A CRACK OF LIGHT. CAUTIOUSLY HE MOVED TOWARD IT···

···AND DISCOVERED THE CAVE'S ENTRANCE BLOCKED BY A HUGE SLAB OF ROCK DISLODGED BY THE EARTHQUAKE.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc. — 1543 —

A FRANTIC LIONESS CLAWED AT THE CRACK WHILE HER MATE STOOD BY GROWLING OMINOUSLY···TARZAN WAS TRAPPED.

Коли малпочоловік гласкав малих львів, розніся приглушений рев по цілій печері, у яку він попав, рятуючися від затоплення у воді.

Несподівано Тарзан завважав щілину, з якої било світло. Він подався туди обережно...

...і завважав, що вихід з печери був затарасований величкою камінюкою, що обірвалася внаслідок землетрусу.

Перестрашена львиця встромила свої лапи в щілину, а самець зловіщо ревів... Тарзан почувся зловленим.